

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Milana Deáka a JUDr. Oľgy Trnkovej v právnej veci navrhovateľiek **1/ A.** rod. P. bývajúcej v P. a **2/ O.**, rod. M. bývajúcej v H., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. M., advokátkom v N. č. X., proti odporkyni **M.**, rod. D. bývajúcej v P. X., **o určenie neplatnosti právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. Pn-12C 233/01, o dovolaní navrhovateľky 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z X.. mája 2007 sp. zn. X. Co 232/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a.**

Odporkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Piešťany rozsudkom z 22. novembra 2004 č.k. 12 C 233/01 – 149 v spojení s opravnými uzneseniami Okresného súdu Trnava z 15. februára 2006 č.k. Pn – 12C 233/01 – 168 a č.k. Pn – 12C 233/01 – 169 určil, že zmluva o prevode členských práv a povinností k dvojizbového družstevnému bytu č. 7 nachádzajúceho sa na druhom poschodí bytového domu v P. ul. A. X. uzavretá 1. júla 2000 medzi navrhovateľom 2/ a odporkyňou je

neplatná ; odporkyni zároveň uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľom náhradu trov konania v sume 37 650.-Sk k rukám ich zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že navrhovateľ 2/ E. v čase , keď uzatváral predmetnú zmluvu trpel duševnou poruchou, ktorá ho podrobila na predmetný právny úkon neschopným a preto takýto právny úkon (§ 229 ods. 1 § 23 Obch.zák) je neplatný v zmysle § 38 ods. 2 Obč.zák. Výrok o trovách konania odôvodnil aplikáciou § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie odporkyne rozsudkom z X.. mája 2007 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej tak, že návrh zamietol. Odporkyni nepriznal náhradu trov konania. Vychádzal z toho, že po smrti pôvodného navrhovateľa 2/ E. P., ktorý zomrel po vyhlásení rozsudku prvého stupňa 4. decembra 2004, na jeho miesto nastúpila univerzálna závetná dedička O. ako navrhovateľka 2/. Túto navrhovateľku od na rozdiel od navrhovateľky 1/ (sestry zomrelého navrhovateľa 2/), považoval síce za aktívne legitimovanú na podanie určovacej žaloby (z titulu právneho nástupníctva nielen do hmotných ale i procesných práv a pôvodného navrhovateľa 2/), avšak nemal za splnenú podmienku nalievavého právnu záujmu na požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Predmetný družstevný byt, ktorého nájomcom pôvodný navrhovateľ 2/, nadobudla zmluvou o prevode vlastníctva družstevného č. X./7 – 2000 z 30. júna 2000 do vlastníctva odporkyňa, ktorej vklad bol povolený pod č. V 1000/00 20. septembra 2000. Vzhľadom na toto vlastníctvo možno dovodiť, že by sa nedosiahol žalobným návrhom sledovaný cieľ – nadobudnúť spätné právo nájmu predmetnému bytu a s tým spojené členské práva a povinnosti člen bytového družstva. Odvolací súd preto z dôvodu neexistencie nalievavého právnu záujmu na požadovanom určení zmluvy neplatnou a po zistení, že navrhovateľka 1/ nie je vecne legitimovaná, zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a návrh zamietol. Výrok o trovách konania oprel o ust. § 224 ods. 2 a § 150 O.s.p., vezmúc zreteľ na to, že cieľ sledovaným návrhom nebol dosiahnutý len pre procesnú neprípustnosť návrhu.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka 2/, domáhajúceho sa zrušenia a vrátenia veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Uviedla, že keď podľa súdu navrhovateľka 1/ nebola vecne legitimovaná na podanie návrhu, bolo správne návrh voči nej zamietnuť; správne odvolací súd ustálil, že navrhovateľka 2/ má titulom procesného nástupníctva procesnú legitimáciu nielen do hmotných ale aj procesných práv pôvodného navrhovateľa 2/. Navrhovateľka však nesúhlasila s právnym názorom

odvolacieho súdu o neexistencii naliehavého právnú záujmu na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o prevode členských práv a povinností k družstevnému bytu. Podľa nej, je jej právne postavenie bez určení neplatnosti zmluvy o prevode členských práv a povinností k družstevnému byt neisté a na takomto určení má naliehavý právny záujem, dôvodiac, že až po určení platnosti tejto zmluvy môže byť v dedičskom konaní vyporiadaný členský podiel, resp. môže žalovať o neplatnosť zmluvy o prevode bytu uzatvorenej medzi žalovanou a družstvom.

Odporkyňa sa k dovolaniu nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) , zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bez nariadenie dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu vyplývajúcom z § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolateľka napadla rozsudok odvolacieho súdu , ktorý zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, keď svoje zmeňujúce rozhodnutie vo vzťahu k dovolateľke založil výlučne na závere, že dovolateľka nemá na požadovanom určení naliehavý právny záujem (§80 písm. c/ O.s.p.). Prípustnosť dovolania možno preto vyvodit' z úst § 238 ods. 1 O.s.p.

Občiansky súdny poriadok umožňuje účastníkovi podať dovolanie len z tých dôvodov, ktoré sú taxatívne uvedené v § 241 ods. 1 O.s.p. Dovolanie môže byť podané iba z dôvodu, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uvedenými dovolacími dôvodmi, vrátane ich obsahového vymedzenia. Obligatórne sa zaoberá len vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a inými vadami konania , pokiaľ mali tieto za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 O.s.p.).

Dovolaateľka namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) v otázke existencie naliehavého právneho záujmu, ktorý vyžaduje § 80 písm. c/ O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť, súdu pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, ktoré je odôvodnené nesprávnym právnym posúdením veci, je preskúmať, či dovolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis a či ho správne interpretoval.

Podľa § 80 O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a/ o osobnom stave, b/ o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona z právneho vzťahu alebo porušenia práva, c/ o určení či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Základnou podmienkou dôvodnosti a teda východiskom prípadnej úspešnosti určovacej žaloby je podľa § 80 písm. c/ O.s.p. je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Rozumie sa tým právny záujem navrhovateľa, ktorý musí byť vy čase vyhlásenia rozsudku daný. Tento právny záujem musí byť kvalifikovaný t.j. naliehavý. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností. Spravidla je naliehavý právny záujem daný v prípade, keď sa nemožno domáhať priamo plnenia, tiež vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo navrhovateľa alebo ak by bez tohto určenia jeho právne postavenie bolo neisté. Z hľadiska skúmania naliehavosti právneho záujmu na požadovanom určení v konaní o neplatnosť právneho úkonu sa treba zaoberať najmä tým, či a ako sa namietaný právny úkon dotkol navrhovateľa, resp. ako sa následne premietne do jeho právnych pomerov, a či požadované určenie môže založiť právne významný následok právnych pomerov účastníkov. Je treba pritom mať na pamäti, že určovacia žaloba (§ 80 písm. c/ O.s.p.) nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak ňou pžadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo, teda najmä vtedy ak vyriešenie predbežnej otázky ešte neznamená úplné vyriešenie sporu danosti právneho vzťahu alebo práva. Ak napríklad právna otázka platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu (kúpnej zmluvy) má povahu predbežnej otázky vo vzťahu existencii práva alebo právneho vzťahu (vlastníctva), nie je spravidla daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky, ak sa navrhovateľ môže

domáhať priamo určenia existencie práva alebo právneho vzťahu (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2004 sp. zn. 3 Cdo 98/2004).

Z hľadiska skúmania naliehavosti právneho záujmu na požadovanom určení v predmetnom konaní o neplatnosť právneho úkonu, uzavretého medzi právnym predchodcom dovolateľky a odporkyňou, t.j. či a ako sa namietaný právny úkon dotkne dovolateľky, resp. premietne do právnych pomerov účastníkov, teda či požadované určenie môže založiť právne významný následok, je záver odvolacieho súdu o absencii naliehavosti právneho záujmu na požadovanom určení vecne správnym. Samotná dovolateľka vo svojom dovolaní potvrdzuje, že rozhodnutie o určení neplatnosti právneho úkonu by malo predstavovať iba vyriešenie predbežnej otázky a argument pre iné ňou v dovolaní vymenované konania. Je pritom však úplne zrejmé, že v prípade, že by jej návrhu na určenie neplatnosti právneho úkonu bolo vyhovené, nezaložilo by to právne významný následok právnych pomerov účastníkov a navrhovateľka by musela vec riešiť v ďalších súdnych konaniach. Predovšetkým by výsledok konania o tejto určovacej žalobe nemal vplyv na vlastníctvo navrhovateľky k pôvodne družstevnému bytu a neznamenovalo by napr. obnovu nájomného vzťahu k predmetnému bytu. Treba pritom poznamenať, že navrhovateľke nič nebránilo žalovať o určenie neplatnosti prevodu predmetného bytu do vlastníctva odporkyne, ktorá bola uzavretá medzi bytovým družstvom a odporkyňou (takejto žalobe nebráni, že pri vecnom posudzovaní by súd ako predbežnú otázku riešiť otázku platnosti, resp. neplatnosti právneho úkonu – zmluvy o prevode členských práv a povinností k družstevnému bytu medzi právnym predchodcom dovolateľky a odporkyňou). Naliehavosť právneho záujmu nemožno stotožniť s otázkou vecnej legitímácie v konaní, t.j. že dovolateľka je právnou nástupkyňou pôvodného účastníka dotknutého právneho úkonu a keďže požadované určenie nemôže mať významný následok v právnych pomeroch účastníkov viažúcich sa k predmetnému bytu, ktorý ešte pred samotným začatím konania (návrhu bol na súd prvého stupňa podaný 19. septembra 2001) odporkyňa do vlastníctva zmluvou č. X./7-2000 z 30. júna 2000, ktorej vklad bol povolený pod č. V 1000/00 20. septembra 2000, nemožno mať pochybnosť o nejestvovaní naliehavého právneho záujmu dovolateľky na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o prevode členských práv a povinností spojených s nájmom družstevného bytu.

Dovoláním vytýkané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) nie je dôvodné.

Dovolací súd sa z uvedených dôvodov stotožňuje s právnym posúdením odvolacieho súdu, že nejestvuje naliehavý právny záujem dovolateľky na určenie neplatnosti predmetnej zmluvy (§ 80 písm. c/ O.s.p.).

Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že dovolaním vytýkané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom nebolo dôvodné a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p, t.j, vady konania uvedené v § 237 O.s.p. alebo iná vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky 2 podľa § 243b ods. 1 časť vety pred bodkočiarkou O.s.p. zamietol.

Dovolací súd nepriznal v dovolacom konaní úspešnej odporkyňi náhradu trov konania, pretože jej trovy v tomto konaní nevznikli.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. júna 2008

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :